शिक्षा मंत्रालय
MINISTRY OF
EDUCATION
सत्यमेव जयते

योऽनूचानः स नो महान्।
केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः

सत्संकल्पः
रचयेम संस्कृतभवनम्

CENTRAL SANSKRIT UNIVERSITY ACCREDITED WITH A++ 3.60 CGPA NAAC

संस्कृतं सर्वसंसेव्यम्।
भविष्यं संस्कृताश्रितम्।
विकसितभारताय संस्कृतम्

केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः

भारतसर्वकारस्य शिक्षामन्त्रालयाधीनः

वेदव्यासपरिसरः, बलाहरः, काङ्गडा (हि.प्र.)

भारतीयभाषासमितिः, नवदेहली

श्रीआत्मानन्दाश्रमः, जोगीपंगा

इत्येषां संयुक्त-तत्त्वावधाने आयोज्यमाना

सरलमानकसंस्कृतम्

इत्याख्या एकदिवसीया कार्यशाला

दिनाङ्कः २०.०३.२०२४

उद्घाटनसमारोहः

दिनाङ्कः २०.०३.२०२४ प्रातः १०.०० वादने

संरक्षकः

प्रो. श्रीनिवासवरखेडी
कुलपतिः
केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः
नवदेहली

मुख्यातिथिः

प्रो. सत्यमकुमारी
निदेशकः
केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः
वेदव्यासपरिसरः, बलाहरः

अध्यक्षः

परमपूज्यब्रह्मचारी श्रीउमेशानन्दमहाराजः
श्रीआत्मानन्दाश्रमः, जोगीपंगा,
ऊना, हिमाचलप्रदेशः

विशिष्टातिथिः

प्रो. विजेन्द्रकुमारशर्मा
विभागसंयोजकः
ज्योतिषशास्त्रविद्याशाखा
वेदव्यासपरिसरः, बलाहरः

सारस्वतातिथिः

डॉ. मुकेशशर्मा
सहायकाचार्यः, ज्योतिषविभागः
सनातनधर्मआदर्शसंस्कृतमहाविद्यालयः
डोहगी, ऊना, हिमाचलप्रदेशः

प्रास्ताविकम्

अस्माभिः व्यावहारिकं चिन्तनं करणीयम्। देशे पञ्चलक्षाधिकाः संस्कृतशिक्षकाः सन्ति, पञ्चकोट्यधिकाः संस्कृतच्छात्राः सन्ति, एतेषां सर्वेषां संस्कृतभाषणसामर्थ्यं कथं वर्धेत? उत्तराखण्डराज्ये हिमाचलप्रदेशराज्ये च यथा संस्कृतं द्वितीयराजभाषा उद्घोषिता आसीत् तथैव सर्वेषु राज्येषु संस्कृतभाषा द्वितीया राजभाषा स्यात् तदर्थम् अधिक्येन सरलसंस्कृतस्य व्यवहारः कार्यालयेषु, विद्यालयेषु, महाविद्यालयेषु, विश्वविद्यालयेषु च स्यात् तदर्थमेतादृशः प्रयासः सर्वैः संस्कृतज्ञैः करणीयः कारणीयश्च।

सरलमानकसंस्कृतम् - तदाधारेण सर्वेषां संस्कृतशिक्षकाणां भाषणाभ्यासः, नूतनपाठ्यपुस्तकानां रचना, छात्राणां भाषणाभ्यासः, संस्कृतशिक्षणे परिवर्तनम् इति एतद् अस्माकं सर्वेषां करणीयं कार्यम्। अग्रिमदशवर्षाणि यावत् सर्वैः अपि सम्भूय एतद् एकलक्ष्यकेन्द्रितं कार्यं करणीयम्। एषा वर्तमानसमयस्य आवश्यकता। संस्कृतानुरागिणां राष्ट्रनायकानाम् एषा एव अभियाचना यत् संस्कृतशिक्षकाणां सामयिकं कर्तव्यम्

भो मान्याः, आगच्छेयुः, संस्कृतं सरलमानकं स्यात् एतदर्थं स्वव्यवहारे सरलसंस्कृतं सुबोधगम्यम् अपि स्यात्। संस्कृतपाठनम् आकर्षकं कुर्युः, संस्कृतकक्ष्यासु सरलसंस्कृतभाषया एव अध्यापनं स्यात् इति संस्कृतशिक्षकाणां कार्यं, न तु सर्वकारस्य, तदपि सरलमानकसंस्कृतेन करणीयम् इति विषयम् अवगच्छेयुः।

अतः सर्वे अपि संस्कृतेन भाषणं कुर्युः, ये संस्कृतेन भाषन्ते ते सरलेन संस्कृतेन भाषणं कुर्युः, ये सरलेन संस्कृतेन भाषन्ते ते सरलतरेण संस्कृतेन भाषणं कुर्युः, ये सरलतरेण संस्कृतेन भाषन्ते ते सरलतमेन संस्कृतेन भाषणं कुर्युः।

लक्ष्यसमूहाः

संस्कृतस्य शिक्षकाः, प्राध्यापकाः, विद्वांसः, लेखकाः, कवयः, अन्ये संस्कृतज्ञाः च।

परिणामाः

सरलमानकसंस्कृतं सबलं भवेत्, सफलं भवेत्, सहजं भवेत्, सरसं भवेत्, सरस्वतीसमाराधनं भवेत्।

प्रथमसत्रम् (11:00 12:00)

किमर्थं सरलमानकसंस्कृतम् (चर्चारूपेण)

मुख्यवक्ता : डॉ. मुकेशशर्मा

द्वितीयसत्रम् (12:00 01:00)

सरलमानकसंस्कृतस्य स्वरूपम् (चर्चारूपेण)

मुख्यवक्ता : डॉ. विनोदशर्मा

तृतीयसत्रम् (02:00 03:00)

सरलमानकसंस्कृतेन प्रौढसंस्कृतस्य परिवर्तनस्य अभ्यासः (गणशः)

मुख्यवक्ता : डॉ. केदारदत्तपुरोहितः

चतुर्थसत्रम् (3:00 04:00)

सरलमानकसंस्कृतस्य क्रियान्वयनम् (चर्चारूपेण)

मुख्यवक्ता : परमपूज्यब्रह्मचारी श्रीउमेशानन्दमहाराजः

सम्पूर्तिसमारोहः

दिनांकः २०.०३.२०२४ सायं ४ वादने

संरक्षकः

प्रो. श्रीनिवासवरखेडी

कुलपतिः
केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः
नवदेहली

मुख्यातिथिः

डॉ. केदारदत्तपुरोहितः

सहाचार्यः, व्याकरणविभागः
सनातनधर्मआदर्शसंस्कृतमहाविद्यालयः
डोहगी, ऊना, हिमाचलप्रदेशः

अध्यक्षः

प्रो. मञ्जुनाथः एस्. जि.

प्र.निदेशकः
केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः
वेदव्यासपरिसरः, बलाहरः

संयोजकः

डॉ. यज्ञदत्तः

सहायकाचार्यः (अ.)
ज्योतिषशास्त्रविद्याशाखा
वेदव्यासपरिसरः

सह-संयोजकः

डॉ. मनोजश्रीमालः

सहायकाचार्यः
ज्योतिषशास्त्रविद्याशाखा
वेदव्यासपरिसरः

सह-संयोजकः

डॉ. शैलेशकुमारतिवारी

सहायकाचार्यः (अ.)
ज्योतिषशास्त्रविद्याशाखा
वेदव्यासपरिसरः

सदस्याः

डॉ. के. मनोज्ञा
सहायकाचार्यः (संविदा)

डॉ. गोविन्दशुक्लः
सहायकाचार्यः (संविदा)

डॉ. भूपेन्द्रकुमार ओझा
सहायकाचार्यः (संविदा)

डॉ. सन्तोषगोडरा
सहायकाचार्यः (संविदा)

डॉ. योगेशपाण्डेयः
सहायकाचार्यः (अतिथिः)

सर्वेषां हार्दं स्वागतम्